

Liikenne- ja viestintäministeriö
Lausuntopalvelu.fi

Viite: Lausuntopyyntö 16.6.2020 (VN/15021/2020)

Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttaminen

Medialiitto kiittää liikenne- ja viestintäministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi Yleisradio Oy:stä annetun lain ("Yle-laki") muuttamiseksi ("HE-luonnos").

Pääviestit

1. Yle-lain muuttaminen on välttämätöntä, jotta kotimaisen yksityisen median toimintaedellytykset voidaan turvata kestäväällä tavalla. Nykyinen Yle-laki on antanut Yleisradiolle rajoittamattoman vapauden laajentaa verkossa tapahtuvaa julkaisutoimintaansa myös sellaisiin tekstimuotoisiin verkkosisältöihin, jotka eivät liity Yleisradion yleisradio-ohjelmistoihin.
2. Yleisradion julkaisemassa tekstimuotoisessa sisällössä on käytännössä kyse julkisin varoin tuotetusta merkittävän kokoisesta verkkosanomalehdestä, joka kilpailee samoilla markkinoilla yksityisten lehtikustantajien verkkojulkaisujen kanssa. Tekstimuotoista sisältöä on kuitenkin verkossa tarjolla runsaasti myös maamme muiden tiedotusvälineiden tarjoamana. Näin ollen kyseisen sisällön tarjoamista julkisin varoin ei voida pitää sallittuna EU:n valtioneuvoston päätöksen valossa. Euroopan komission Suomen valtiolle esittämä alustava valtioneuvoston oikeudellinen arvio osoittaa Medialiiton valtioneuvoston päätöksen olleen perusteltu.
3. HE-luonnoksessa on otettu EU:n valtioneuvoston päätöksen vaatimuksia huomioon, mutta kokonaisuutena HE-luonnos on kuitenkin riittämätön varmistamaan sen, että Yleisradiota koskeva sääntely olisi jatkossa EU:n valtioneuvoston päätöksen mukainen. Yle-lain muuttaminen vastaamaan EU:n valtioneuvoston päätöksiä on välttämätöntä ja se edellyttää HE-luonnoksen jatkotyöstämistä.

4. Ehdotukseen on kirjattu oikean suuntainen periaate, jonka mukaan Yleisradion julkaiseman tekstimuotoisen sisällön tulee liittyä Yleisradion liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun. Tämä on EU:n valtioneuvoston päätelmästä seuraava oikeudellinen vaatimus.
5. Yleisradiolle sallitun tekstimuotoisen sisällön julkaisutoiminnan alaa tulee kuitenkin vielä selkeyttää HE-luonnoksen sisältämästä muotoilusta. Yleisradion tekstimuotoisen sisällön julkaisutoiminnan tulisi olla ainoastaan pienimuotoista ja laajuudeltaan suppeata suhteessa Yleisradion liikkuvaa kuvaa ja/tai ääntä sisältävään julkaisutoimintaan, ja keskittyä laajuudeltaan referoimaan Yleisradion liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävää ohjelmistoa. HE-luonnoksen perusteluiden löyhä kirjaus johtaisi siihen, että Yleisradio voisi verkossa täydentää tekstisisältöjään millaisilla videoilla tahansa – myös sellaisilla, joita ei voi pitää ohjelmina tai osana Yleisradion ohjelmatoimintaa. Tämä voi laajentaa Yleisradion tekstimuotoisten sisältöjen julkaisutoimintaa nykyisestä. Samalla Yle-lain muuttaminen vesittyisi EU:n valtioneuvoston päätelmästä vastaisella tavalla. Medialiiton ehdottamat täsmennykset mahdollistavat myös Yleisradion toiminnan tehokkaan ja läpinäkyvän valvonnan EU:n valtioneuvoston päätelmästä edellyttämällä tavalla.
6. HE-luonnoksessa ehdotetut poikkeukset, jotka sallisivat Yleisradiolle tekstimuotoisten sisältöjen julkaisutoiminnan, eivät liity Yleisradion yleisradiotoimintaan. Suurin osa niistä myös vesittää Yle-lain muutoksen. Useimmat poikkeukset kohdistuvat alueille, joilla esimerkiksi lehdistö jo tarjoaa kattavasti tekstimuotoisia sisältöjä kansalaisille. Poikkeuksista tulisi ensisijaisesti luopua kokonaan. Lisäksi suurin osa poikkeuksista ei täytä ns. yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyville palveluille EU:n valtioneuvoston päätelmästä asetettuja julkisen rahoituksen ehtoja. Työ- ja elinkeinoministeriön valtioneuvoston tulisi tarvittaessa erikseen arvioida, voidaanko ehdotettuja poikkeuksia ylipäättäen pitää hyväksyttävänä valtioneuvoston päätelmästä sääntelyn nojalla.
7. Poikkeuksista säättäminen hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa ei ole hyvän lainsäädäntötavan näkökulmasta asianmukaista. Mahdolliset poikkeukset esimerkiksi tekstimuotoisiin viranomaistiedotuksiin ja Yleisradion lakisääteiseen huoltovarmuuskyvykkyyteen tai saamen- ja romaninkielisiin uutisisältöihin liittyen tulisi määritellä yksityiskohtaisesti ja tarkkarajaisesti varsinaisen lakitekstin tasolla.
8. Yle-lain muutoksen tulisi sisältää myös ehdotus Yleisradion julkisen palvelun tehtävän valvonnan uudistamiseksi. Valvonta tulisi siirtää Yleisradion hallintoneuvostolta Kilpailu- ja kuluttajaviraston tehtäväksi. Yleisradion hallintoneuvosto ei ole tosiasiallisesti Yleisradion johdosta riippumaton elin, kuten Euroopan komission sääntely edellyttää.

9. Yleisradion televisio- ja radio-ohjelmiston tarjonnan sekä Yleisradion rahoituksen käytön tulisi olla kotimaisen sisältötarjonnan kokonaisuuden kannalta vastuullista ja kohtuullista. Yleisradion julkisen palvelun yleisradiotoiminta – televisio- ja radio-ohjelmistojen tarjonta – ei saa vääristää kilpailua yleisen edun vastaisesti. Tämä edellytys korostuu yhä enemmän, kun mediasisältöjen kulutus siirtyy vauhdilla kuluttajarahoitteiseen, tilauspohjaiseen, sisältömarkkina.

Yleistä

Yleisradio Oy:n ("Yleisradio") toiminta on viime vuosina laajentunut merkittäväällä tavalla erilaisiin tekstimuotoisiin verkkosisältöihin. Yleisradio on myös keskittynyt tavoittelemaan yhä laajempia yleisöjä tavalla, joka kilpailee yksityisten mediayritysten sisältötarjonnan kanssa. Useimmista Yleisradion verkko- ja mobiiliympäristöissä tarjoamista sisällöistä ei ole puutetta maamme sisältömarkkinoilla.

Yleisradio onkin laajentanut televisio- ja radiosisältöjensä jakelun lineaarisen jakelun ohella rajoittamattomaan verkkojakeluun jo muutamia vuosia sitten aikana, jolloin yksityiset mediayhtiöt rahoittivat toimintansa vielä pääasiassa mainostilan myynnillä. Yksityinen mediayhtiö myy mainosrahoitteisen sisällön "silmäpareja" mainostajille. Mediamarkkina on kuitenkin muuttunut olennaisesti tilauspohjaiseksi esimerkiksi television katselutapojen muututtua. Yksityiset mediayhtiöt ovat muuttaneet ansaintalogiikkaansa yhä enemmän maksullisten verkkopalvelujen suuntaan. Yksityiset kuukausiveloituksien varassa toimivat tiedotusvälineet kilpailevat nykyisin mediamarkkinoilla suoraan Yleisradion yleisradioverolla rahoitetun julkisen palvelun kanssa.

Moniäänisen, riippumattoman sisältötarjonnan kannalta on erittäin tärkeää, että julkisrahoitteisen Yleisradion toiminta ei vääristä kilpailua yleisen edun vastaisesti, saatikka syrjäytä yksityistä sisältötarjontaa.

Medialiitto on tyytyväinen siihen, että Suomen valtio on ryhtynyt toimenpiteisiin saattaakseen Yleisradiota koskevan kansallisen lainsäädännön vastaamaan EU:n valtioneuvoston asettamia oikeudellisia reunaehtoja. Kuten HE-luonnoksesta ilmenee, nykyisen Yle-lain sisältämä Yleisradion julkisen palvelun tehtävän määritelmä ei ole EU:n valtioneuvoston mukainen.

Medialiiton näkemyksen mukaan HE-luonnoksessa on lupaavia elementtejä, mutta kokonaisuutena HE-luonnos on kuitenkin riittämätön varmistamaan sen, että Yleisradion julkisen palvelun tehtävän määritelmä on jatkossa EU:n valtioneuvoston mukainen. Yleisradion toimintaan liittyvien valtioneuvoston oikeudellisten ongelmien korjaaminen edellyttää Yle-lain muuttamisen lisäksi tosiasiallista muutosta Yleisradion tekstimuotoisten verkkosisältöjen julkaisutoiminnassa. Tämän vuoksi Yleisradion tehtävä on rajattava tarkasti Yle-laissa. Muussa tapauksessa kotimaisten yksityisten

mediayritysten, kuten lehtikustantajien, toiminnan elinvoimaisuus vaarantuu – ja sitä kautta kotimainen sisältötarjonta kansalaisille heikkenee.

Yle-lain muuttamisen rinnalla Suomen valtion tulisi varmistua siitä, että Yleisradio myös noudattaa muutettua lainsäädäntöä eikä pyri kiertämään siinä asetettavia rajoituksia EU:n valtioneuvoston vastaisella tavalla.

Medialiiton lausuntoon liittyy olennaisena osana valtioneuvoston oikeudellinen arvio HE-luonnoksesta ([liite 3](#)). Muistiossa arvioidaan HE-luonnoksessa ehdotettuja muutoksia Yle-lain 7 §:ään sovellettavan EU:n valtioneuvoston näkökulmasta. Lisäksi muistioon on kirjattu asian jatkovalmistelun tueksi yksityiskohtaisia pykälä- ja perustelutekstejä, jotka liittyvät tässä Medialiiton lausunnossa esitettyihin kantoihin. Medialiitto esittää, että ministeriö ottaa liitteen 3 pykälä- ja perustelutekstit huomioon asian jatkovalmistelussa.

Taustaa

Euroopan komissio käynnisti vireillä olevan tutkinnan Yleisradion tekstimuotoisten journalististen verkkosisältöjen julkisesta rahoituksesta Medialiiton kesäkuussa 2017 jättämän kantelun seurauksena. Kantelulla Medialiitto halusi komission ottavan kantaa siihen, voiko Yleisradio käyttää julkista rahoitusta sellaisten tekstimuotoisten journalististen verkkosisältöjen tarjoamiseen, jotka eivät liity Yleisradion julkisen palvelun yleisradio-ohjelmistoihin.

Komission Suomen valtiolle asiassa sittemmin esittämä alustava valtioneuvoston oikeudellinen arvio osoittaa Medialiiton kantelun olleen perusteltu ja että Yle-lakia on käytännössä muutettava vastaamaan EU:n valtioneuvoston sääntöjä.

Valtioneuvoston kanteluprosessissa on tavanomaista, että Euroopan komissio antaa jäsenvaltiolle mahdollisuuden korjata lainsäädäntöään, jos komissio havaitsee, että jäsenvaltion lainsäädäntö ei vastaa EU:n valtioneuvoston oikeudellisia vaatimuksia. Osana tätä ns. epävirallista menettelyä komissio arvioi jäsenvaltion esityksiä valtioneuvoston ongelman poistamiseksi.

Mikäli kantelijan, tässä asiassa Medialiiton, näkemyksen mukaan jäsenvaltion toimenpiteet eivät korjaa sääntelytilannetta vastaamaan EU:n valtioneuvoston oikeudellista seuraavia oikeudellisia reunaehtoja, voi kantelija edellyttää komissiota tekemään muodollisen ja valituskelpoisen päätöksen tutkinnan päättämisestä. Medialiitto voi siten saattaa asian EU-tuomioistuimen arvioitavaksi.

Yle-lain muutoksen valmistelun tulisi olla avointa

Medialiitto kannattaa lainvalmistelutyön avoimuutta ja hallinnon julkisuusperiaatetta.

Medialiitto pyytää, että ministeriö toimisi Yle-lain muutoksen valmistelussa mahdollisimman avoimesti ja julkistaisi asiaan liittyvät ministeriön, Yleisradion ja komission aineistot, asiakirjat sekä viestinnän. Esimerkiksi Medialiiton komissiolle tutkinnan aikana toimittamassa aineistossa on vain hyvin vähän liikesalaisuuden alaista aineistoa.

HE-luonnos perustuu keskeisiltä osin tietoihin, jotka ministeriö ja Euroopan komissio haluavat pitää salassa. Medialiitolla ei ole näkyvyyttä ministeriön ja Euroopan komission käymiin neuvotteluihin tai ministeriön ja puolueiden eduskuntaryhmien keskusteluihin tai mahdollisiin linjauksiin.

Ministeriön mukaan Suomen viranomaiset olisivat saaneet komissiolta ”alustavan näkemyksen”, jonka mukaan HE-luonnoksessa ehdotetut muutokset ”täyttävät valtioneuvoston vaatimukset”.

Medialiiton käsityksen mukaan komissiolla ei ole asian käsittelyn tässä vaiheessa vielä ollut edellytyksiä muodostaa oikeudellisesti sitovaa näkemystä siitä, että HE-luonnoksessa esitetyt lainsäädäntömuutokset olisivat riittäviä korjaamaan valtioneuvoston oikeudelliset ongelmat Yleisradion sääntelyssä ja käytännön toiminnassa.

Yle-lakia ja Yleisradion toimintaa on välttämätöntä muuttaa

Yle-lain muuttaminen on välttämätöntä, jotta suomalaisen yksityisen median toimintaedellytykset voidaan turvata kestäväällä tavalla. Nykyinen Yle-laki on antanut Yleisradiolle rajoittamattoman vapauden laajentaa verkossa tapahtuvaa julkaisu- ja tiedotustoimintaansa myös sellaisiin tekstimuotoisiin verkkosisältöihin, jotka eivät liity Yleisradion yleisradio-ohjelmistoihin. Yleisradio on myös hyödyntänyt täysimääräisesti Yle-lain sille suomaa toimintavapautta sen merkittävän valtionrahoituksen avulla.

Yleisradion verkkosivuillaan ja Uutisvahti-mobiilisovelluksessa julkaisemassa tekstimuotoisessa sisällössä on käytännössä kyse julkisin varoin tuotetusta merkittävän kokoisesta verkkosanomalehdestä, joka kilpailee samoilla markkinoilla yksityisten lehtikustantajien verkkojulkaisujen kanssa. Kuten HE-luonnoksessa tuodaan esille, tekstimuotoista sisältöä on kuitenkin verkossa tarjolla runsaasti myös muiden tiedotusvälineiden tarjoamana. Näin ollen kyseisen sisällön tarjoamista julkisin varoin ei voida pitää sallittuna EU:n valtioneuvoston sääntelyn valossa. Tämän on myös Euroopan komissio Medialiiton valtioneuvoston kantelun myötä vahvistanut.

Medialiitto ei pidä uskottavana näkemystä, jonka mukaan Suomen suurimpiin lehtikustantajiin verrattuna huomattavalla budjetilla varustetun Yleisradion toiminta ei johtaisi minkäänlaisiin vaikutuksiin Suomen kansainvälisesti arvioituna verraten pienillä mediamarkkinoilla. Median kuluttajien ja mainostajien käyttäytymisessä erityisesti viime vuosikymmenen aikana tapahtuneet muutokset merkitsevät, että lehtikustantajien on tulevaisuudessa kyettävä jatkuvasti kasvattamaan kuluttajille suunnattujen verkko- ja mobiilisisältöjen osuutta liikevaihdostaan¹.

Tilanne mediamarkkinoilla on viime vuosina muuttunut olennaisesti siten, että fyysisten sanoma- ja aikakauslehtien ja kirjojen sekä toisaalta mainosrahoitteisten vapaasti vastaanotettavien tv-kanavien kulutuksesta siirrytään kiihtyvällä vauhdilla verkossa tarjottaviin sisältöihin. Verkkosisällöissä yksityisten mediayritysten, kuten sanomalehtikustantajien, rahoitusmalli on enenevästi kuluttajarahoitteinen (tilausmaksuun perustuva). Kuluttaja hankkii valitsemansa sisällön yksityisiltä mediayrityksiltä käyttöönsä esimerkiksi kuukausimaksua vastaan. Sen sijaan Yleisradio tarjoaa sisältöä kuluttajille maksutta.

Yksityisiin tiedotusvälineisiin nähden ylivoimaisilla resursseilla varustettu Yleisradio, joka tarjoaa kuluttajille runsaasti maksutonta journalistista verkkosisältöä, heikentää olennaisesti yksityisen median edellytyksiä kehittää kestäviä liiketoimintamalleja enenevästi sähköisiin jakelukanaviin keskittyvällä sisältömarkkinalla.

Toisin kuin Yleisradion edustajat ovat hiljattain julkisuudessa esittäneet², Yleisradion tekstimuotoisten sisältöjen julkaisuutoiminnassa ei ole tapahtunut viime vuosina, Medialiiton kantelun jättämisen ja komission tutkinnan käynnistymisen jälkeen, olennaista muutosta. Medialiiton toimeksiannosta toteutetussa seurannassa, jossa tarkasteltiin Yleisradion 24.–26.6.2020 sekä 5.–7.8.2020 julkaisemia tekstimuotoisia verkkojulkaisuja havaittiin, että ainoastaan noin 12–15 % kaikista Yleisradion verkossa julkaisemista artikkeleista sisälsi tekstin lisäksi videosisältöä ja alle 1 % artikkeleista audiosisältöä. Selvä enemmistö kaikista Yleisradion seurantajaksojen aikana julkaisemista verkkoartikkeleista (yli 80 %) sisälsi näin ollen ainoastaan tekstiä ja kuvaa.

Myöskään Yleisradion verkossa päivittäin julkaisemien tekstimuotoisten artikkeleiden määrissä ei ollut tapahtunut olennaista muutosta kantelun jättämishetkellä vallinneeseen tilanteeseen verrattuna.³ Edellä mainitut havainnot Yleisradion viimeaikaisesta julkaisuutoiminnasta korostavat Yle-lain muuttamisen välttämättömyyttä nykyisen oikeudellisesti kestävämmän tilanteen korjaamiseksi.

Yleisradiota koskevan lainsäädännön nykytila on pitkälti poikkeuksellinen, kun sitä verrataan sellaisiin Euroopan maihin, joiden katsotaan tavanomaisesti muodostavan Suomen kannalta relevantin viiteryhmän. HE-luonnoksen ulkomaista lainsäädäntöä

¹ Yleisradion toiminnan vahingollisia vaikutuksia verkossa tarjottavan tekstimuotoisen sisällön markkinoilla kuvataan [liitteessä 1](#).

² Yleisradion toimitusjohtaja Merja Ylä-Anttilan kommentit Maaseudun Tulevaisuuden verkkosivuilla julkaistussa artikkelissa, 16.6.2020 (<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka/artikkeli-1.1118841>).

³ Medialiiton toimeksiannosta toteutetun selvityksen tulokset ovat tämän lausunnon [liitteenä 2](#).

käsittelevästä osiosta käy ilmi, että muista Pohjoismaista Ruotsi ja Tanska ovat pyrkineet aktiivisesti rajoittamaan julkisesti rahoitettujen yleisradioyhtiöidensä toiminnan hallitsematonta laajentumista tekstimuotoisten verkkosisältöjen julkaisuun. Muista EU-maista esimerkiksi Saksa ja Itävalta ovat puolestaan päättäneet vielä olennaisesti Pohjoismaita yksityiskohtaisemmasta ja tiukemmasta sääntelystä koskien yleisradioyhtiöille verkossa sallittuja tekstimuotoisia sisältöjä. Suomen tilanne, jossa Yleisradion on 2010-luvun aikana annettu hyvin vapaasti laajentaa toimintaansa sanoma- ja jopa aikakauslehtimäisten verkkosisältöjen julkaisuun, muodostaa poikkeuksen tästä eurooppalaisesta viitekehystä arvioituna.

Yle-lain 7 §:n 1 momenttiin ehdotettujen muutosten arviointi

HE-luonnoksella muutettavaksi ehdotettu Yle-lain 7 §:n 1 momentti kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti (ehdotetut lisäykset merkitty kursivilla):

7 §

Julkinen palvelu

Yhtiön tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. *Edellä mainittuja ja muita julkisen palvelun sisältöpalveluja tulee tarjota yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti. Sisältöpalvelujen pääpainon tulee olla liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävissä julkaisuissa. Tekstimuotoisen sisällön tulee pääsääntöisesti liittyä yhtiön liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun.*

Ehdotettua pykälämuotoilua voidaan pitää sikäli oikean suuntaisena, että siitä ilmenee selkeästi EU:n valtioneuvoston päätöksen mukainen seuraava oikeudellinen vaatimus, jonka mukaan Yleisradion julkaiseman tekstimuotoisen sisällön tulee liittyä yhtiön liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun. Medialiitto pitää myös oikeudellisesti perusteltuna ja oikean suuntaisena ehdotettua rajoitusta, jonka mukaan Yleisradion sisältöpalvelujen pääpainon tulee olla liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävissä julkaisuissa. HE-luonnoksen jatkovalmistelussa tulee kuitenkin keskittyä sitomaan Yleisradion verkossa julkaisema tekstimuotoinen sisältö vielä selkeämmin Yleisradion liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävien televisio- ja radio-ohjelmistojen ohjelmalähetysten referointiin.

Medialiitto kiinnittääkin ministeriön huomiota seuraaviin ehdotetun lainsäädäntömuutoksen kohtiin, jotka ovat ongelmallisia erityisesti EU:n valtioneuvoston päätöksen näkökulmasta:

Yleisradion sisältöpalvelujen pääpainon tulee olla liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävissä julkaisuissa

Muutettavaksi ehdotetun Yle-lain 7 §:n 1 momentin mukaan Yleisradion sisältöpalvelujen *pääpainon* tulee olla liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävissä julkaisuissa (korostus tässä). Vaatimuksen periaate on sinänsä valtioneuvostokäytännöllisesti olennainen, mutta se on muotoiltu HE-luonnoksessa riittämättömällä tavalla, käytännössä hyvin väljästi ja tulkinnanvaraisesti. HE-luonnoksen sisältämissä säännöskohtaisissa perusteluissa on tältä osin todettu ainoastaan, että "tekstimuotoisen sisällön julkaisemisen rajoitusta arvioitaisiin suhteessa Yleisradion julkaisutoiminnan *kokonaisuuteen tietyn ajanjakson aikana*".

Ehdotetusta Yle-lain 7 §:n 1 momentista tai sen esitöistä ei lainkaan ilmene selkeitä kriteereitä sille

- kuinka usein ja mitä ajanjaksoa tarkastellen ko. rajoituksen noudattamista tulee valvoa; tai
- milloin Yleisradion tekstimuotoisen sisällön julkaisutoiminnan voidaan katsoa olevan siinä määrin laajaa, ettei Yleisradion julkaisutoiminnan pääpaino enää ole lain edellyttämällä tavalla liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävissä julkaisuissa.

Tämä selkeiden arviointikriteereiden puuttuminen johtaa tilanteeseen, jossa Yleisradion toimintaa valvovalla elimellä ei tosiasiallisesti ole Yle-lakiin perustuvia objektiivisia edellytyksiä valvoa Yleisradion toimintaa tehokkaasti ja läpinäkyvästi, kuten Suomen valtiota sitova EU:n valtioneuvoston päätös edellyttää.

Medialiitto esittää, että HE-luonnoksessa ehdotettua rajoitusta tarkennettaisiin lisäämällä Yle-lain 7 §:n 1 momentin yksityiskohtaisiin perusteluihin seuraavat täsmennykset:

- Rajoitus koskien Yleisradion julkaisutoiminnan pääpainon olemista liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävissä julkaisuissa edellyttää, että Yleisradion tekstimuotoisen sisällön julkaisutoiminta on ainoastaan pienimuotoista ja laajuudeltaan suppeata suhteessa Yleisradion liikkuvaa kuvaa ja/tai ääntä sisältävään julkaisutoimintaan; ja
- rajoituksen noudattamista arvioidaan kalenterivuositain.

Yleisradion julkaiseman tekstimuotoisen sisällön tulee liittyä liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun

Muutettavaksi ehdotetun Yle-lain 7 §:n 1 momentin mukaan Yleisradion julkaiseman tekstimuotoisen sisällön tulisi *pääsääntöisesti liittyä* yhtiön liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun (korostus tässä). Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa tätä vaatimusta on edelleen tarkennettu toteamalla, että Yleisradion julkaiseman tekstimuotoisen sisällön tulisi *liittyä* yhtiön julkaisemaan audiovisuaaliseen televisio- tai

radio-ohjelmistoon, joka on lähetetty lineaarisena lähetyksenä tai ollut tarjolla yleisessä viestintäverkossa vapaasti saatavilla esimerkiksi Yle-areenassa tai vastaavalla tavalla.

Medialiitto huomauttaa, että pykälässä käytetty käsite "liittyä" on tulkinnanvarainen eikä sen sisältöä ole määritelty tarkemmin lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa. On olemassa riski, että ko. käsitettä ryhdytään Yleisradion toimesta tulkitsemaan laajentavasti tavalla, joka johtaa EU:n valtioneuvoston päätöksen näkökulmasta ongelmalliseen lopputulokseen.

On selvää, ettei EU:n valtioneuvoston päätös salli julkisesti rahoitetulle yleisradioyhtiölle laajamittaista verkkomuotoisten tekstisisältöjen julkaisutoimintaa esimerkiksi ainoastaan sillä perusteella, että ko. tekstimuotoisissa sisällöissä käsiteltyä teemaa on aiemmin lyhyesti sivuttu yleisradioyhtiön julkaisemassa kuvaa tai ääntä sisältävässä julkaisussa. Yle-lain muutoksia ei Medialiiton näkemyksen mukaan tulisi vesittää mahdollistamalla Yleisradiolle EU:n valtioneuvoston päätöksen vaatimusten kiertäminen. Yle-lakiin lisättävän säännöksen tulisi olla sekä Yleisradion että yksityisten mediayhtiöiden, joiden toimintaedellytyksiin Yleisradion tarjonta vaikuttaa, kannalta mahdollisimman yksiselitteinen. Yle-lain tulisivat selkeästi ohjata tekstimuotoista sisältöä vain referoimaan Yleisradion kuvaa tai ääntä sisältävän julkaisun eli televisio- ja radio-ohjelmien sisältöä.

Medialiitto katsoo, että HE-luonnoksen Yle-lain 7 §:n 1 momenttia on täsmennettävä edellyttämällä, että Yleisradion verkossa julkaiseman tekstimuotoisen sisällön, joka liittyy Yleisradion liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun, tulee laajuudeltaan rajoittua referoimaan Yleisradion julkaiseman televisio- tai radio-ohjelmiston sisältöä. Tarkennus on mahdollista toteuttaa lisäämällä asiasta maininta ehdotetun säännöksen yksityiskohtaisiin perusteluihin. Tarkennuksen toteuttaminen selkeyttäisi olennaisesti Yleisradiolle sallitun tekstimuotoisen sisällön julkaisutoiminnan alaa ja mahdollistaisi näin Yleisradion toiminnan tehokkaan ja läpinäkyvän valvonnan EU:n valtioneuvoston päätöksen edellyttämällä tavalla.

Viittaus Yle Areenaan tulisi poistaa HE-luonnoksen perusteluista. Yleisradion verkossa julkaiseman tekstimuotoisen sisällön tulisi referoida Yleisradion liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävää tosiasiallista televisio- ja radio-ohjelman lähetystä. Yle-lain perusteluihin ei pidä ottaa mukaan epämääräistä viittausta Yleisradion palveluun tai sen brändinimeen.

Yleisradion verkossa julkaiseman tekstimuotoisen sisällön referaatit voivat perustua ainoastaan Yleisradion televisio- tai radio-ohjelmistojen televisio- ja radio-ohjelmiin. Ohjelmistot ovat ennalta valikoitu kokonaisuus, joilla on oma profiilinsa (se minkälaisista ja minkälaiselle yleisölle tarkoitetuista ohjelmista se koostuu, miten ohjelmat on järjestetty ohjelma-aikatauluun ja miten sitä markkinoidaan yleisölle). HE-luonnoksen jatkovalmisteluissa tulisi perusteluihin lisätä viittaus lain sähköisen viestinnän palveluista (2014/917) 2 §:ään (kohta 12).

HE-luonnoksen jatkovalmistelussa tulee varmistaa, että Yleisradion julkisen palvelun tehtävä ei laajene, eikä Yleisradiolle sallita tekstimuotoisen sisällön julkaisemista nykyiseen tapaan tai jopa laajemmin. Lisäksi HE-luonnoksen perusteluiden epäselvä kirjaus johtaisi siihen, että Yleisradio voisi julkaista sen varsinaisen ohjelmatoiminnan rinnalla millaisia videoita tahansa ”internetissä (mm. Yle Areena)”. Tämä puolestaan oikeuttaisi HE-luonnoksen mukaan Yleisradion julkaisemaan myös näihin videoihin liittyviä tekstimuotoisia sisältöjä. Tämä johtaisi HE-luonnoksen tavoitteiden helppoon kiertämiseen. Seurauksena olisi, että Yleisradio voisi käytännössä jatkaa tekstimuotoisten sisältöjen tuottamista nykyisessä laajuudessa tai jopa laajemmin lisäämällä Yleisradion verkko- ja mobiili-kanaviin uusia videoita, joiden tehtävänä käytännössä olisi ainoastaan toimia videoina, joihin Yleisradion tekstimuotoinen sisältö jatkossa liittyisi. Tämä vesittäisi Yle-lain muuttamisen ja olisi EU:n valtioneuvoston päätöksen vastaista.

Poikkeukset koskien tekstimuotoisen sisällön liittymistä Yleisradion liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun

HE-luonnoksen 7 §:n 1 momenttia koskevissa säännöskohtaisissa perusteluissa on lueteltu kuusi poikkeusta mainitussa lainkohdassa esitettyyn vaatimukseen, jonka mukaan Yleisradion julkaiseman tekstimuotoisen sisällön tulee pääsääntöisesti liittyä yhtiön liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun. HE-luonnoksen mukaan kyseinen luettelo poikkeuksista on tulkittava luonteeltaan tyhjentyväksi.

Medialiitto korostaa, että suurin osa muutettavaksi ehdotetun Yle-lain 7 §:n 1 momentin säännöskohtaisten perusteluiden sisältämistä poikkeuksista on tarpeettomia. Yleisesti on tiedossa, että poikkeusten kuvaamissa tilanteissa on runsaasti tarjolla yksityisten toimijoiden sisältöpalveluja.

Esitetyt poikkeukset ovat myös sisällöltään hyvin ongelmallisia Yleisradion julkisen rahoituksen arviointiin sovellettavan EU:n valtioneuvoston päätöksen sääntelyn näkökulmasta. Lisäksi poikkeusehdotukset on kirjoitettu hyvin laavaan ja epämääräiseen muotoon. Se johtaa siihen, että niiden avulla on käytännössä helposti mahdollista kiertää laajasti Yle-lakiin ehdotettua tekstimuotoisen sisällön rajoitusta.

Medialiitto katsoo ensisijaisesti, että poikkeuksia ei tulisi ottaa lainkaan Yle-lakiin, koska niille ei pääsääntöisesti ole tarvetta. Poikkeukset eivät ole myöskään hyväksyttäviä ns. yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palveluihin (”SGEI-palvelut”) vakiintuneesti sovellettavan EU:n valtioneuvoston päätöksen viitekehyksen perusteella, lukuun ottamatta jäljempänä yksilöityjä poikkeuksia.

Lisäksi Medialiitto toissijaisesti katsoo, että tarvittaessa työ- ja elinkeinoministeriön valtioneuvoston tulisi erikseen arvioida,

- voidaanko ehdotettuja poikkeuksia ylipäättäen pitää hyväksyttävinä valtioneuvoston päätöksen viitekehyksen nojalla; ja

- miten ko. palveluiden tuotantoa koskevan mahdollisen palveluvelvoitteen asettamisessa tulisi menetellä.

Koska poikkeukset koskevat nimenomaisesti sellaisen tekstimuotoisen verkkosisällön julkaisemista, joka ei liity Yleisradion yleisradiotoimintaan (*broadcasting*), tulee niiden valtiontukioikeudellista sallittavuutta arvioida SGEI-palveluihin vakiintuneesti sovellettavan EU:n valtiontukioikeudellisen viitekehyksen nojalla.

Ulkopuolisella taholla, jonka liiketoimintaympäristöön tai kilpailuedellytyksiin työ- ja elinkeinoministeriön valtiontukiyksikön SGEI-palvelujen arviointiratkaisulla voi olla vaikutusta, tulisi olla oikeus viedä asia tarvittaessa Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvioitavaksi.

Medialiiton käsityksen mukaan suurin osa HE-luonnoksessa ehdotetuista poikkeuksista ei täytä EU:n valtiontukioikeudessa asetettuja ehtoja SGEI-palveluiden julkiselle rahoitukselle.⁴ Näin ollen niiden sisällyttäminen osaksi Yleisradiolle poikkeuksellisesti sallittua tekstimuotoisten sisältöjen julkaisutoimintaa olisi omiaan synnyttämään uusia valtiontukioikeudellisia ongelmia, eikä niitä tule kirjata Yle-lakiin.

Valtiontukioikeudellisten ongelmien välttämiseksi Medialiitto kehottaa ministeriötä rajoittamaan Yleisradiolle poikkeuksellisesti sallittujen tekstimuotoisten verkkosisältöjen lajeja olennaisesti HE-luonnoksen nyt sisältämään luetteloon verrattuna. Yleisradiolle poikkeuksina sallittavien tekstimuotoisten verkkosisältöjen tulisi läpäistä SGEI-palveluja koskevan tarveharkinnan edellytykset.

Merkittävä osa ehdotetuista poikkeuksista ei ole hyväksyttävissä

HE-luonnoksen yksityiskohtaisten perustelujen poikkeuslistan kohdan 1 (Tekstimuotoiset sisällöt, joita Yleisradio julkaisee Suomen tietotoimiston (STT) kanssa tehtyyn yhteistyöhön liittyen), kohdan 2 (Nopeisiin ja nopeasti kehittyviin uutistilanteisiin liittyvät uutissisällöt), kohdan 4 (Ruotsinkieliset alueelliset tekstimuotoiset uutissisällöt), kohdan 5 (Kulttuuriin liittyvät tekstimuotoiset sisällöt) ja kohdan 6 (Oppimiseen liittyvät tekstimuotoiset sisällöt) osalta HE-luonnokseen ehdotetut poikkeukset ovat epämääräisiä ja myös vesittävät täysin Yle-lakiin ehdotetun pääsäännön. Niiden osalta ei ole myöskään edellytyksiä täyttää SGEI-palveluja koskevan tarveharkinnan vaatimuksia

HE-luonnoksen edellä mainittujen poikkeusten poistamiseksi kokonaisuudessaan voidaan esittää seuraavat yleiset perustelut:

Kohta 1: Tekstimuotoiset sisällöt, joita Yleisradio julkaisee Suomen tietotoimiston (STT) kanssa tehtyyn yhteistyöhön liittyen

⁴ Lausunnon liitteessä 3 on yksityiskohtaisempi oikeudellinen arvio HE-luonnoksessa Yle-lakiin esitetyn muutoksen suhteesta EU:n valtiontukisääntelyyn. Oikeudellisessa arvioissa on tarkasteltu yksityiskohtaisesti kunkin ehdotetun poikkeuksen sallittavuutta SGEI-palveluihin sovellettavan valtiontukioikeudellisen viitekehyksen perusteella. Oikeudellisessa arvioissa ehdotetaan myös pykälä- ja perustelukirjauksia Yle-lain muuttamisen jatkovalmisteluun.

- Valtiontukisääntelyn näkökulmasta ei ole olemassa perusteita erotella toisistaan Yleisradion itsensä tuottamia tekstimuotoisia sisältöjä ja toisaalta Yleisradion kolmansilta tahoilta (esim. STT) hankkimia sisältöjä. STT:n tuottamia uutissisältöjä julkaisevat verkossa ja mobiilipalveluissa lukuisat tiedotusvälineet ja erityisesti lehdistö. Vastaavaa tarjontaa riittää. Se, että Yleisradiolla olisi oikeus julkaista Yleisradiolle myönnetyn rahoituksen turvin yhdeltä markkinatoimijalta hankittuja tekstimuotoisia sisältöjä, olisi luonteeltaan ilmeisen valikoivaa ja vaikutuksiltaan kilpailua vääristävää.

Kohta 2: Nopeisiin ja nopeasti kehittyviin uutistilanteisiin liittyvät uutissisällöt)

- HE-luonnoksen määritelmä ”nopeista ja nopeasti kehittyviin uutistilanteisiin liittyvistä uutissisällöistä” on epätarkka. Näitä uutissisältöjä ei ole HE-luonnoksessa lainkaan rajoitettu pituudeltaan. Löyhä määritelmä mahdollistaisi myös suoraan lehdistön kanssa kilpailevan toiminnan varsinkin pidemmillä artikkeleilla. Suomen markkinoilla on runsaasti markkinaehtoista tarjontaa tekstimuotoisista ”nopeisiin ja nopeasti kehittyviin uutistilanteisiin liittyvistä uutissisällöistä”. Näitä uutissisältöjä tuottavat markkinoilla toimivat yksityiset tiedotusvälineet, jotka tarjoavat kyseisiä sisältöjä kuluttajille täysin vastikkeetta tai korvausta vastaan.

Kohta 4: Ruotsinkieliset alueelliset tekstimuotoiset uutissisällöt

- Alueilla, joille ruotsinkielinen väestö on Suomessa keskittynyt (Uusimaa, ml. pääkaupunkiseutu, Varsinais-Suomen eteläosa sekä Pohjanmaa), on mittava ruotsinkielisten sanomalehtien tarjonta. Em. alueilla julkaistaan yhteensä yhdeksää eri ruotsinkielistä sanomalehteä. Yleisradiolle HE-luonnoksessa ehdotettua poikkeusta ruotsinkielisen tekstimuotoisen uutissisällön tuottamisesta ei voi perustella väittämällä, että kyseisen sisällön markkinaehtoista tarjontaa ei olisi tai että sitä olisi ainoastaan vähän. Päinvastoin voidaan todeta, että ruotsinkielisten alueellisten sisältöjen osalta vaara syrjäyttää kaupallinen kilpailu markkinoilta on jopa vielä suurempi kuin suomenkielisissä sisällöissä.

Kohta 5: Kulttuuriin liittyvät tekstimuotoiset sisällöt

- Suomessa on runsaasti markkinaehtoista tarjontaa kulttuuriin liittyvistä tekstimuotoisista sisällöistä. Kyseisiä sisältöjä tuottavat markkinoilla toimivat yksityiset tiedotusvälineet. Ne tarjoavat kyseisiä sisältöjä kuluttajille sekä täysin vastikkeetta että korvausta vastaan. Näitä uutissisältöjä ei ole HE-luonnoksessa lainkaan rajoitettu pituudeltaan. Löyhä määritelmä mahdollistaisi myös suoraan lehdistön kanssa kilpailevan toiminnan.

Kohta 6: Oppimiseen liittyvät tekstimuotoiset sisällöt

- Poikkeuksella Yleisradiolle annettu oikeus julkaista oppimiseen liittyviä tekstimuotoisia sisältöjä mahdollistaa Yleisradiolle EU:n valtioneuvoston vastaisen ja selkeästi maamme oppimateriaalikustantajien sisällöntuotannon ja palvelutarjonnan kanssa kilpailevan toiminnan harjoittamisen. Yle-lain muutos ei saa johtaa Yleisradion toiminnan EU-sääntelyn vastaiseen laajentumiseen. Tekstimuotoisten oppimiseen ja opetukseen liittyvien sisältöjen tarjonnassa ei ole kotimaisilla oppimateriaalimarkkinoilla puutetta.

Poikkeuksista tulisi säätää lain tasolla

Medialiitto toteaa, että hyvän lainsäädäntötavan näkökulmasta ei voida pitää asianmukaisena HE-luonnoksessa ehdotetun kaltaista sääntelyä, jossa säännöksen keskeiseen sisältöön tehdään olennaisia, yksittäiselle toimijalle (ts. Yleisradiolle) oikeuksia luovia poikkeuksia hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa.⁵ Siltä osin kuin lainsäätäjät katsoo joidenkin poikkeusten säätämisen lopulta asianmukaiseksi, tulisi ne määritellä yksityiskohtaisesti ja tarkkarajaisesti varsinaisen lakitekstin tasolla. Lakiteknisesti tämä olisi toteutettavissa varsin yksinkertaisesti lisäämällä Yle-lain 7 §:ään uusi momentti, jossa poikkeukset 7 §:n 1 momentin mukaiseen Yleisradion julkaisutoimintaa koskevaan yleiseen rajoitukseen olisi lueteltu.

Medialiiton näkemyksen mukaan HE-luonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa listatuista poikkeuksista ainoastaan seuraavat voivat täyttää SGEI-palveluja koskevan tarveharkinnan edellytykset:

- Yleisradion lain 7 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaisesti välittämät tekstimuotoiset viranomaistiedotukset ja Yleisradion lakisääteistä huoltovarmuuskyvykkyyttä edellyttävät tekstimuotoiset sisällöt; ja
- saamen- ja romaninkieliset sekä maan muiden vähemmistönä olevien kieliryhmien kielellä olevat tekstimuotoiset uutissisällöt (selvyyden vuoksi pois lukien ruotsin kieli).

Yleisradion julkisen palvelun tehtävän valvonta tulisi uudistaa

Medialiitto ehdottaa, että Yle-lain muutoksen jatkovalmistelun yhteydessä ministeriö alkaa myös valmistella Yle-lain muutosta, joka koskee Yleisradion julkisen palvelun tehtävän valvonnan siirtoa Yleisradion hallintoneuvostolta Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) tehtäväksi.

⁵ Ks. esim. Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen lausunto asiassa EOAK/4254/2018 (28.9.2018; s. 5), jossa tällainen "perusteluilla säätäminen" on katsottu epäasianmukaiseksi.

Medialiiton näkemyksen mukaan Yle-lain muutoksen tulisi sisältää myös ehdotus Yleisradion julkisen palvelun tehtävän valvonnan uudistamiseksi⁶. Tämä johtuu siitä, että Yleisradion hallintoneuvosto ei ole tosiasiallisesti Yleisradion johdosta riippumaton elin.

Euroopan komission tiedonannon valtioneuvoston päätösten soveltamisesta julkiseen yleisradiotoimintaan (2009) mukaan julkisen palvelun tehtävän täyttämistä sekä rahoitusta on valvottava. Valvojan tulee olla tosiasiallisesti riippumaton yleisradioyhtiön johdosta ja sillä on oltava toimivalta ja riittävät valmiudet sekä resurssit säännölliseen valvontaan. Lisäksi valvonnan perusteella on voitava määrätä asianmukaisia korjaustoimenpiteitä.

Medialiiton näkemyksen mukaan Yleisradion hallintoneuvoston sijaan valvonnasta tulisi vastata itsenäinen, yhtiön ulkopuolinen elin. Sopiva viranomainen maassamme tähän tehtävään olisi KKV.

Muuttuvilla mediamarkkinoilla KKV:n kaltainen vankan kilpailuoikeusosaamisen viranomainen on soveliaampi toimielin valvomaan Yleisradion toiminnan markkinavaikutuksia myös EU-sääntelyn valossa kuin Yleisradion oma toimielin, hallintoneuvosto.

Valvontatehtävässä korostuvat vahva kilpailuoikeudellinen ja taloustieteellinen asiantuntemus. Tarvittaessa KKV voi kuulla yhteiskunnallisten näkemysten osalta Yleisradiota tai sen hallintoneuvostoa ja medialiiketoiminnan sekä Yleisradion toiminnan vaikutusten ja mediamarkkinoiden tuntemuksen osalta myös maamme yksityisten mediayritysten edustajia.

Yle-lakiin uusi 7 c §: Yleisradion velvoite olla vääristämättä kilpailua

Medialiitto ehdottaa, että HE-luonnoksen jatkovalmistelussa Yle-lakiin lisättäisiin myös Amsterdamin pöytäkirjan ja yleisten valtioneuvoston päätösten mukainen ehto varmistamaan, että Yleisradion tehtävien hoitaminen ei vääristäisi kilpailua yleisen edun vastaisesti.

Tämä voitaisiin toteuttaa lisäämällä Yle-lakiin uusi 7 c § seuraavasti: *"Julkisen palvelun tehtävän hoitaminen ei saa vääristää kilpailua yleisen edun vastaisesti."*⁷

⁶ Liitteen 3 muistio sisältää pykäläehdotuksen Yle-lakiin koskien Yleisradion julkisen palvelun tehtävän valvontaa.

Uusi säännös olisi omiaan ohjaamaan Yleisradion toimintaa muuttuvassa mediaympäristössä. Säännös myös auttaisi Yleisradiota ottamaan toiminnassaan huomioon myös kotimaisen sisältömarkkinan kokonaisuuden elinvoimaisuuden.

Säännöksen tarve korostuu tilanteessa, jossa fyysisten sanoma- ja aikakauslehtien ja kirjojen sekä toisaalta mainosrahoitteisten vapaasti vastaanotettavien tv-kanavien kulutuksesta siirrytään kiihtyvällä vauhdilla verkossa tarjottaviin sisältöihin. Verkkosisällöissä yksityisten mediayritysten, kuten sanomalehtikustantajien, rahoitusmalli on enemmän kuluttajarahoitteinen (tilausmaksuun perustuva). Kuluttaja hankkii valitsemansa sisällön käyttöönsä esimerkiksi kuukausimaksua vastaan. Tämä kehitys edellyttää nykyistä huolellisempaa tasapainoilua Yleisradion julkisen palvelun tehtävän hoidossa.

Uusi säännös helpottaisi myös osaltaan Yleisradion julkisen palvelun tehtävän valvontaa.

Yleisradion audiovisuaalinen televisio- ja radio-ohjelmisto sekä rahoituksen käyttö tulisi harkinta tarkoin

Medialiitto korostaa, että Yleisradion audiovisuaalinen televisio- ja radio-ohjelmiston tarjonnan sekä Yleisradion valtionrahoituksen käytön tulisi olla kotimaisen sisältötarjonnan kokonaisuuden kannalta vastuullista ja kohtuullista. Yleisradion yleisradiopalvelun tehtävän hoitaminen ei saa myöskään vääristää kilpailua yleisen edun vastaisesti.

Yleisradion julkisen palvelun yleisradiotoiminta – televisio- ja radio-ohjelmistojen tarjonta – ei saa vääristää kohtuuttomasti kilpailua joukkoviestintämarkkinoilla. Yleisradion ja yksityisten mediayhtiöiden väliset kilpailuasetelmat ovat rakenteellisesti epätasapainossa Yleisradion mittavasta julkisesta rahoituksesta johtuen. Tämä epätasapaino korostuu yhä enemmän, kun mediasisältöjen kulutus siirtyy vauhdilla kuluttajarahoitteiseen, tilauspohjaiseen, sisältömarkkina.

Medialiitto katsoo, että Yleisradion sisältötarjonnan tulisi kohdistua *viestinnän moniarvoisuutta edistävään ja yhteiskunnan demokraattisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tarpeita tyydyttävään julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmistoon*. Yleisradion tulisi sisällöllisesti pyrkiä aktiivisesti erottumaan esimerkiksi kotimaisten yksityisten mediayritysten tv-sarja-, viihde- ja elokuvasisältöpalvelutarjonnasta, eikä tavoitella kilpailua niiden tarjonnan kanssa.

Medialiiton mukaan tulisi harkita tarkoin, mitä suomalaiset todella tarvitsevat Yleisradion julkisen palvelun tehtävältä. Yleisradion julkisen palvelun tehtävän tarkoitus ei voi olla näivettä kotimaisten yksityisten tiedotusvälineiden ja mediayhtiöiden toimintaedellytyksiä ja elinvoimaisuutta pitämällä yhtenä Yleisradion toiminnan

keskeisistä arvoista laajojen yleisöjen tavoittelua⁸ esimerkiksi kilpailemalla kaupallisten toimijoiden kanssa tekstimuotoisilla uutisilla tai viihdesisällöillä, joita myös kotimaiset yksityiset mediarytykset tarjoavat laajasti.

Yleisradion julkisen palvelun tehtävään perustuvan toiminnan tavoitteena tulee olla, että maamme yksityisten toimijoiden sisältötarjonta ja Yleisradion julkisen palvelun tehtävän kokonaisuus muodostavat yhdessä kansalaisille mahdollisimman monipuolisen ja laadukkaan mediatarjonnan. Yleisradion sisältötarjonnan tulisi olla maamme muuta mediatarjontaa täydentävä ja siitä erottuva, ei sitä syrjäyttävä.

Lopuksi

Ministeriössä nyt valmisteltava Yle-lain muutos, Yleisradion verkossa tapahtuvan tekstimuotoisten sisältöjen julkaisutoiminnan olennainen rajoittaminen nykytilaan verrattuna, on välttämätön, jotta Yleisradiota koskeva kansallinen lainsäädäntö saatetaan EU:n valtioneuvoston päätöksen mukaiseksi. Kysymys on ennen kaikkea kotimaisen lehdistön ja myös muun kotimaisen yksityisen sisältöliiketoiminnan elinvoimaisuuden turvaamisesta tulevaisuudessa – ja siten kansalaisten sananvapauden turvaamisesta.

Parhaimmillaan lainsäädäntöä voidaan muuttaa jo nyt käynnissä olevassa epävirallisessa menettelyssä niin, että Medialiiton valtioneuvoston jatkaminen komissiossa tulee tarpeettomaksi.

Medialiitto ry

Jukka Holmberg
toimitusjohtaja

Ismo Huhtanen
lakiasiainjohtaja, Sanomalehtien Liitto

LIITTEET

- Liite 1 Kuvaus Yleisradion toiminnan vaikutuksista
- Liite 2 Selvitys Yleisradion 24.-26.6.2020 ja 5.-7.8.2020 verkossa julkaisemista tekstimuotoisista sisällöistä
- Liite 3 Oikeudellinen arviomuistio luonnoksesta hallituksen esitykseksi Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamiseksi

⁸ Yleisradion strategiassa 2020 on useita viittauksia Yleisradion tavoitteeseen tavoittaa suomalaiset eri ikäryhmissä eri keinoin (esim. kohdassa vahvuudet "3. Tunneimme ja tavoitamme kaikki suomalaiset").

Medialiitto on media-alan ja graafisen teollisuuden yritysten edunvalvontajärjestö. Jäsenjärjestömme ovat Aikakausmedia, Graafinen Teollisuus, RadioMedia, Sanomalehtien Liitto ja Suomen Kustannusyhdistys. Yhdessä edustamme noin 700:aa yritystä uutismedian, aikakausmedian, kirjojen ja oppimateriaalin kustantamisen sekä painamisen, radio- ja tv-toiminnan ja jakelun alueilla. Media-alan ja painoalan yritykset työllistävät Suomessa suoraan 22 000 henkilöä ja yritysten yhteenlaskettu liikevaihto on 4,4 miljardia euroa.